

Recent

“Ik voelde mij elke keer heel welkom”

De burens van Obama's oma
Leven tussen sloppenbewoners
in Kenia

Mary-Ann Sandifort
Kosmos/ 192 pagina's / € 16,95

Af en toe voelt Mary-Ann Sandifort weer de kriebels opkomen en moet ze gewoon naar Korogocho, een sloppenwijk bij Nairobi. Sandifort leeft soms een week, een maand of een dag naast de grootste vuilnisbelt van Oost-Afrika. “Ik voelde me elke keer heel welkom”, vertelt ze. In *De burens van Obama's oma* beschrijft ze het leven van de sloppenwijkbewoners. Van Samson de poepschepper, van Steven die burgemeester van Nairobi wil worden en van de diepgelovige Bonfas die elke dag zijn schoenen poetst voordat hij zich op de met vuil bezaaide straten begeeft.

WIN WIN WIN
Wat weet jij over de recente geschiedenis van Zuid-Afrika? Doe de quiz op www.isonline.nl en maak kans op een gratis exemplaar van *Puur goud*.

Puur Goud
Andere verhalen uit Zuid-Afrika
Bart Luirink / Augustus / 304 pagina's / € 19,90

Ode aan Jozy

Het was geen liefde op het eerste gezicht tussen Bart Luirink en Johannesburg. Maar uiteindelijk werd hij smoorverliefd op Jozy, zoals de inwoners hun stad liefkozend noemen. Twintig jaar na zijn eerste bezoek beschrijft hij de veranderingen die zich onder zijn ogen voltrokken in zijn Zuid-Afrikaanse microkosmos, het flatgebouw Rockview Heights, en in de rest van het land.

Luirink rekent in *Puur goud* af met het imago van Zuid-Afrika als musical. “Het duurt even voordat je in een land van uitersten, zwart en wit, intense euforie en diepe tragedie, de nuance ziet. Ik ben niet gaan twijfelen aan de idealen, maar ik heb ook de grijs tinten gezien. Zwarte politieagenten die collaboreerden met het apartheidssysteem, blanke boeren die niet in het schurkenbeeld passen of anti-apartheidsstrijders die uit zijn op geld of een goede carrière.” Ook Luirink zelf, die in de jaren tachtig actief was in de anti-apartheidsbeweging, kan niet in een hokje gestopt worden. “Mijn hele leven verken ik al de grenzen tussen de journalistiek en activisme. Ik heb groot respect voor collega's die overal buiten blijven. Ik snap alle valkuilen en risico's. Maar de kwestie Zuid-Afrika raakte mij zo diep, dat ik er aan mee wilde doen.” Dat deed Luirink volop. Eerst vanuit de Lauriergracht in Amsterdam waar hij zich als activist omgeven door overvolle asbakken en vieze koffiekopjes inzette voor de anti-apartheidsbeweging. En na de vrijlating van Nelson Mandela als correspondent vanuit de bruisende wijk Yeoville in Johannesburg. Hij was als journalist ooggetuige van de overgang van apartheid naar democratie. Zo zag hij zijn flat Rockview Heights van kleur verschieten. De blanken die hij vlak na zijn verhuizing tegenkwam in de hal maakten plaats voor zwarte burens die ook een plek in de bewonerscommissie opeisten.

Luirink dubbelrol leverde hem ook voordelen op: “Als journalist heb ik hier een zachte landing gemaakt, omdat ik als activist al heel veel mensen uit het ANC en de homobeweging kende. Mensen gunden mij een kijkje achter de schermen. Toen Winnie Mandela nog als moeder van de natie werd gezien, wisten wij in de beweging bijvoorbeeld allang dat er dingen gebeurden die niet in de haak waren.” Luirink maakte intussen zelf ook steeds meer deel uit van het Zuid-Afrikaanse leven. Hij werd bestuurslid van de bewonersvereniging Rockview Heights, kocht een vakantiehuisje op het platteland, rouchde om vrienden die hij verloor aan aids en adopteerde katten. Toch wil hij niet eeuwig in Zuid-Afrika blijven. “Ik mag ooggetuige zijn van een boeiend proces. Ik ben hier om te kijken en te luisteren. Ik kom uit Nederland en ben op bezoek in Zuid-Afrika. Een boomstam kan nog zo lang in het water liggen, hij wordt geen krokodil.”

Samenstelling: Pieterl Gruppen

MTONI Palace,
Sultan & Princess of Zanzibar
stichting ArchiAfrika/96 pagina's/
€ 16,95

De sultan en de prinses

Op een prachtige romantische plek aan zee in Zanzibar staat de ruïne van het Mtoni Paleis. De sultan van Oman liet het paleis bouwen toen hij besloot zijn rijk niet langer vanuit Muscat maar vanuit Zanzibar te besturen.

Met foto's, bouwtekeningen en archeologisch onderzoek reconstrueren de auteurs van *Mtoni Palace* niet alleen de architectuur van het paleis maar ook de geschiedenis van Zanzibar. Bovendien krijgt ook het verhaal van de dochter van de sultan, prinses Salme, die het eiland ontvluchtte toen zij zwanger bleek van haar Duitse minnaar volop aandacht in het boek. “We hopen dat dankzij het onderzoek en het boek zorgvuldiger met de ruïne wordt omgegaan”, zegt een van de auteurs, Antoni Folkers. “In het verleden is de plek met weinig respect behandeld, er werd bijvoorbeeld olie opgeslagen.” Ook waren er plannen om er een discotheek, hotel of casino van te maken. Maar Folkers merkt dat de bevolking van Zanzibar door het onderzoek dat hij met zijn collega's verrichtte, zich meer bewust is geworden van de historische en architectonische waarde van het Mtoni Paleis. “De lokale bevolking hielp ons bij het stoppen van het verval. De plek is daardoor veel veiliger geworden en wordt beter benut. Er worden nu al af en toe concerten gehouden.”

Huwelijk of
hongersnood
Kamer 516 /
Kirsten Ham-
mann / Cossee/
€ 19,90

De Deense Mette Maet vraagt zich af hoe zij kan bijdragen aan het verminderen van armoede in de wereld. Haar luxeleventie verandert voorgoed als ze het antwoord vindt in kamer 516 in een hotel in Kopenhagen.

Dromen van
draken
Maia's nachtlid
/ Nukila Amal /
De Geus /
€ 19,90

Vliegend op draak Kolibrie beleeft de Indonesische Maia 's nachts onvergetelijke reizen. Door haar vreemde dromen beseft zij dat haar perfecte leven maar schijn is. Dus zegt zij haar baan op, verlaat Jakarta en begint te schrijven.

Filosoof over
kapitalisme
De utopie van de
vrije markt/Hans
Achterhuis/ Lem-
niscaat / € 17,95
Filosoof Hans Achterhuis laat zien dat de vrije markt geen objectief proces is. Volgens hem bestaat er wel degelijk een kapitalistisch manifest. Ook stelt Achterhuis de bonuscultuur aan de orde.

Groene blaadjes

Nostalgische bewegingen

Beste Annick,

Onze tijd in Nieuw-Zeeland met de (klein)kinderen zit er bijna weer op. Bij terugkomst treffen we - onverwacht - een land in verkiezingstijd aan. Op afstand heb ik hier natuurlijk de politieke verwickelingen in het vaderland gevolgd en eerlijk gezegd maak ik me er wel zorgen over. Zo ben ik er bijvoorbeeld niet van overtuigd dat de recente kabinetscrisis onvermijdelijk was. Met enige goede wil en leiderschap had men de onderlinge problemen toch kunnen oplossen. Het treurige gevolg van dit conflict is dat ons land er niet bestuurbaarder op is geworden. Zo langzamerhand rijst de vraag of ons partijpolitieke bestel nog wel in staat is om een stabiel bestuur te genereren. Tot nu toe kon ons land altijd vanuit het midden bestuurd worden, omdat partijen bereid waren hun verschillen te overbruggen. Dit is de laatste jaren steeds moeilijker geworden door twee ontwikkelingen. Enerzijds zien we een toenemende invloed van nostalgische bewegingen op zowel de linker- als de rechterzijde van het politieke spectrum. Anderzijds valt het op dat partijen zich steeds meer gaan profileren met onderwerpen waar ze tegen zijn. Deze polariserende tendensen staan het maken van adequaat beleid in de weg, noodzakelijk om ons land door de eenentwintigste eeuw te loodsen. In het bijzonder vrees ik dat in de komende tijd 'ons' thema, de duurzame ontwikkeling, geheel in het verkiezingsgeweld zal verdwijnen. Zodoende hoeven we in Nederland op dit terrein (ook) in de volgende ronde niet veel te verwachten van de politiek. Daarom moeten we het als burgers zelf maar opknappen en ons nog meer richten op initiatieven uit de samenleving. *Hartelijke groet, Herman*

Duurzame denkers Annick de Witt en Herman Wijffels schrijven elkaar elke maand een brief om van gedachten te wisselen over een groene toekomst.

Herman Wijffels (1942) was onder meer voorzitter van Rabobank en de SER en bewindvoerder bij de Wereldbank. Nu is hij co-voorzitter van de Worldconnectors.

Beste Herman,

Het is soms moeilijk te begrijpen wat er precies in het collectieve bewustzijn omgaat dat de huidige ontwikkelingen verklaart. De opkomst van wat jij 'nostalgische bewegingen' noemt - waar de PVV een voorbeeld van is - laten zien dat bepaalde traditionele waarden niet goed geïntegreerd zijn in de vormgeving van een samenleving die opgewassen is tegen de uitdagingen van de eenentwintigste eeuw. Waarom slaat Wilders zo aan, terwijl duidelijk is dat veel van zijn voorgenomen beleid niet alleen absurd is maar in veel gevallen ook averechts zal werken? Het Planbureau voor de Leefomgeving heeft een aantal jaren geleden doorgerekend dat het afsluiten van de grenzen juist tot grotere mondiale spanningen en ongelijkheid leidt, en daarmee uiteindelijk tot een grotere toestroom van vluchtelingen. Tegelijkertijd vertegenwoordigt Wilders iets waar op grote schaal behoefte is. Zijn directe stijl steekt verfrissend af bij het gangbare politieke gekonkel. Ook is het essentieel dat de publieke behoefte aan veiligheid, nationale identiteit, economische zekerheid en publieke autoriteit, die helder in de keus voor Wilders doorklinkt, serieus wordt genomen. Hoe kan duurzame ontwikkeling vertaald worden naar dit soort thema's? Een duurzame energievoorziening maakt ons minder afhankelijk van politiek instabiele regio's en maakt ons leven daarmee veiliger. Investeren in groene banen leidt tot een verduurzaming van de economie, en daarmee meer economische zekerheid. Het ontwikkelen van innovatieve oplossingen voor klimaatverandering zou wel eens een bron van nieuwe, nationale trots kunnen worden - de Deltawerken 2.0, zeg maar. Ik denk dat dát nu de grote taak is van progressieve partijen: laten zien hoe hun oplossingen niet strijdig zijn met meer traditionele waarden, maar deze juist veilig stellen en verankeren. *Hartelijke groet, Annick*

Annick de Witt (1978) doet aan de Vrije Universiteit promotieonderzoek naar de relatie tussen wereldbeelden en duurzame ontwikkeling.

Chef Globalisering

Evert Nieuwenhuis schreef *De Grote Globaliseringsgids - van Aandeelhouders tot Zapatista*. Voor IS belicht hij elke maand een actuele mondiale kwestie. Vragen of ideeën? Mail ze naar Chef Globalisering: is@ncdo.nl

Revolutie op het platteland

De spannendste ontwikkeling in de financiële wereld die ik de afgelopen maanden ben tegengekomen speelt zich niet af op Wall Street, maar op het platteland van Kenia. Dankzij het project Kilimo Salama zijn arme boeren niet meer overgeleverd aan de weergoden. Voor een habbekrats kunnen zij zich verzekeren tegen de financiële rampen die onherroepelijk volgen op een mislukte oogst. *Zo werkt het: als een boer een zak zaad koopt, kan hij voor een meerprijs van 5 procent een verzekering afsluiten tegen desastreuze weersomstandigheden. Dit idee is niet nieuw, maar verzekeraars hebben er nooit brood in gezien omdat de administratieve kosten voor deze microverzekeringen veel te hoog zijn. Kilimo Salama ('veilig boeren' in Swahili) omzeilt dit probleem door gebruik te maken van mobiele telefoons, die tegenwoordig ook op het Afrikaanse platteland wijdverspreid zijn. De verkoper scant met de fotocamera op zijn mobiele telefoon de barcode van de zak zaad die de boer koopt. Hij koppelt deze code aan het telefoonnummer van de boer, die vervolgens een sms'je van de transactie krijgt. Nu is vastgelegd voor welke hoeveelheid zaad de boer verzekerd is. Als de oogst mislukt, moet normaliter een schade-expert langskomen - een kostbare aangelegenheid. Kilimo Salama pakt het anders aan. Het plaatst weerstations die hun data via het bestaande mobiele-telefoonnetwerk verzenden. Als het weer tegenzit en de oogst mislukt, bepalen onafhankelijke experts ver weg of de verzekering moet uitkeren. Nu is het overmaken van geld, door het gebrek aan bankfilialen, een ingewikkelde aangelegenheid. Daarom krijgt de boer het geld uitgekeerd op zijn mobiele telefoonrekening. Via het populaire M-PESA, een Keniaans systeem waarmee je van alles en nog wat kunt betalen met je beltegoed, kan hij zijn verzekeringsgeld verzilveren. Werkt Kilimo Salama ook? Keniaanse boeren vinden van wel. De eerste fase van het experiment vond vorig jaar plaats tijdens een van de grootste droogtes in decennia. Dit jaar is er twee keer zoveel verzekerd zaad verkocht. Ik vermoed dat miljoenen keuterboeren wereldwijd even enthousiast zullen zijn.*